Anafarta

ANAFARTA

Ülküde Türk Budununun Yükselmesine çalışır
Kültür Mecmuası

Çanakkale Halkevi tarafından ayda bir naşrolunur.

ADRES :
Çanakkale, Halkevi Neşriyat Şubesi

Sayısı 10 kuruş

Sayı: 3 — Yıl: 1
1nci Teşrin 1934

Senelik abonesi 100 kuruştur

İstanbul — ÜLKÜ MATBAASI
1934

İçindekiler

ANAFARTA, Vilâyetimizin fikir hayatını büyük yurtta temsil eden biricik mecmuadır.

Anafarta, gören, duyan, düşünen her Türkün malıdır.

Anafarta, ülkü bütününde küçük bir varlıktır.

Anafarta, (Altı ok) un gösterdiği yolu gider.

İNANCIM

Türküm, Ulusum büyüktür.
Yurt işleri bana yüktür.
(Atatürk) ün buyrukları
Canlandırdı Orukları,
Kıvanç verdi herbir sözü,
İçimizde yaşar özü..
***
Yüce Başbuğum haykırdı;
İşlerimizi saydırdı:
Atın, dedi şu başlığı,
Arıklayın şu taşlığı;
Büyük ulusa yaraşmaz,
Uyuyan yolunu aşmaz..
Allı, aklı yeşilbaşlık,
Hep bunlardır ortayaşlık;
Şimdi yeni devrimdeyiz,
Soysallı gibi geyeriz..
***
Okuduğunu anlamaz,
Yazdığını okuyamaz,
Okur yazanların çoğu,
Kavrayamaz yurt buyruğu..
Türkün zengin ülküsüne,
Yetişemez türküsüne
Yabancıların yazısı,
Bize az gelir sayısı...
***
Türk yurdunun kaynakları,
Seçkin angı yatakları;
Utkularla hep doludur,
Türk budunu pek uludur...
***
Doğuyu batıya katan;
Yerde soysallar yaratan,
Devrimler açıp kapatan,
Sensin ancak senin atan...
***
Amacın oğuzdur işte,
Kurtuluş var bu gidişte,
Bilen ve bildiren sensin,
Varlıkta bir büyük ben sin...

14/10/1934 ŞEREF ÜNAL

Cümhuriyetin
11 inci yıl dönümü bayramı için

Saygı değer yurtdaşlar,

Bugün bütün dünyayı, on bin yıllık tarihi özenç ve şaşkınlığa düşüren ulu bir günü yaşıyoruz.

Bugün Türkün kölelikten kurtulduğu, efendiliğine, o eski arık ve bahadır kanının yarattığı istiklâline kavuştuğu ulu gündür.

Bugün Türkün yiğit yumruğunun haksızlıklara şimşek gibi, yıldırım gibi hızla indiği gündür.

Bugün kudretli bir elin, kuvvetli bir bileğin, aydınlık, irdemli ve inançlı bir başın kurtardığı ve yarattığı kutlu ve mutlu bir gündür.

Bugün göz bebeğimiz, canımız, bütün varlığımız olan oğuz Cümhuriyetimizin on birinci yıl dönümüdür.

Bugün Türkün sevinç ve öğünç günü, dirlik, düzenlik günü, düğün ve bayram günüdür.

Kamunuza bu ulu ve ünlü gün kutlu olsun..

Arkadaşlar,

Büyük işleri başaran büyük utkuları kazanan, büyük budunların bayramı da uludur ve içlidir.

Biz de bu ulu günü kutlarken asırlara sığmıyan yakın ve geniş devrimlerin olgunlukların angılarını benliğimizde kıvançla yaşatıyoruz.

İstiklâl savaşı, bütün bir düşmanlık dünyasına karşı parlak bir utku ile biten Türkün kuvvet ve kudretine boyun eğdiren bir kurtuluş hamlesi oldu.

Bu eşsiz, güzel yurdun dört bucağını saran kalın ve karanlık cehalet ve tutsaklık, miskinlik, tenbellik, tevekkül... bulutları, Cümhuriyetin yıldırım gibi çakan rejimleri, türeleri, güneş gibi yakan ve ısıtan, aydınlatan onarıcı ışıklarile silindi gitti. Artık bulutsuz, güneşli, aydınlık, parlak ve mavi bir gök altında Cümhuriyetin diriklik, genlik, ve gönençi içinde yaşıyoruz, ne mutlu bizlere...

Arkadaşlar,

Cümhuriyet, gecenin gündüz olması, karanlığın yırtılması aydınlanması demektir.

Cümhuriyet, hürriyetin, adaletin, birliğin, kardeşliğin, doğruluğun, hakkın, kanunun.. yurda kanat germesi, yurda yerleşmesi demektir.

Cümhuriyet, çalışmanın, teşebbüsün, mantıkın... her şeyden üstün olması, erdemin kötülükleri yenmesi boğması demektir. Cümhuriyet ilerleme demektir, kalkınma demektir, genişleme demektir. büyüme ve yükselme demektir. Budunun ve yurdun ongunluğu, dirliği ve düzenliği demektir.

Cümhuriyet sözüne sığmıyan, ilerleme yolunda bir diken olan her pürüz.. kesilir, atılır, kaldırılır, yok edilir ve temizlenir...

Hilâfet... Bunun eteğine tutunan şerî mahkemeler dalâlet ve hurafeler yuvası medreseler, tenbellik, tevekkül ve göz boyacılığı ve miskinlik kaynakları olan tekkeler hep kesildi, atıldı ve kapatıldı.

Hayatını budununun, Türkün iyiliği ve ilerlemesine giden yolda feda edercesine düşünen ve yürüyen ulu Türk Gazi MUSTAFA KEMAL daima uyanık, daima tetik ve daima dinç ve diridir.

Biz kendi işimizle uğraşırken, daima bizi, budunu, Türkü düşünür.

Bugünkü medeniyet âlemile asırlardanberi soysal ve centilmen yaşamış Türk budunu arasında bir ayrılık maskesi olan gülünç kıyafeti, fesi attı yerine soysal başlığı şapkayı armağan yaptı. Şapka kadının peçesini, Türk kızının, Türk annesinin ak yüzüne geçirilen kara örtüyü de kaldırdı.

Türk kızına, Türk annesine açık alın, ak yüzle gezmek, insanlar arasında soysal bir adam gibi dolaşmak hakkını verdi.

Kadınlığı yücelten bu kıyafet devrimi Türklüğü bir kat daha yücelten seçkin bir kalkınmadır.

Arap harflerinin uzun, zor ve karışık kelime ve cümlelerinden kurtulduk. Kolay, düzgün ve soysal bir alfabe, bir okuma yazma kazandık.

Harf devrimi, Türkün bilgi ve öğrenme amacında yanan ve parlıyan bir güneş oldu.

On bir yılda beş milyona yakın yurtdaş okudu ve yazdı, kafaları karanlıktan aydınlığa, iyiye, güzele, doğruya yükseldi.

Öz türkçemizin güzelliğini ve zenginliğini tanıdık. Bunu da bize duyuran dil devrimidir.

Türk tarihi, tarihimiz aydınlandı, şimdi kendimizi, budunumuzun ne mert, ne okan bir soy olduğunu biliyor, büyük öğünçler duyuyoruz... Bilinmiyen şey sevilemez bize, bizi, kendimizi öğreten, bizi Türkün lâyık olduğu yüksekliğe, efendiliğe çıkaran, yükselten ulu Türk eşsiz önder.. Gazi MUSTAFA KEMALDİR, onun kurduğu Cümhuriyettir...

Arkadaşlar,

MUSTAFA KEMAL Türkün tecessüm etmiş asaleti, kahramanlığı yalçın erdemidir MUSTAFA KEMAL her Türkün yüreğinde çarpan bir heyecan, damarlarında dönen asil bir kan, kafasına giren bir ülkü ve bir imandır.

MUSTAFA KEMAL on yedi milyon Türkün benliğine giren bir sevgi, gönlünü saran bir aşktır.

MUSTAFA KEMAL Türkün başbuğu, Türk budununun önderidir. On yedi milyon Türk onun bir göz işaretile kalkınır, yürür, ilerler...

Türkün türesi KEMALİZİM, ülküsü KEMALİZMİN yollarıdır..

Arkadaşlar,

Şapka, kıyafet, harf, dil.. devrimleri gibi yurdumuzun rengini, havasını, gidişini değiştiren ve medeniyet yolunda hızla yürüyüşünü, uçuşunu temin eden vasıtalara katılan on bir yılın öğünçlü tarihi içinde yurdumuzu baştan başa saran, Akdenizi Karadenize kavuşturan demir yolları var...

Sayısız şosalar var.. Fabrikalar var, sayıları binleri geçen mektepler, hastahaneler, öksüz yurtları daha bir çok yapılar var.

Bütün bu yükselmeğe giden medeniyet yollarının üstünde ışıldayan ve parlıyan Gazinin yarattığı bir gönül, bir ülkü ve bir dilek birliği var...

Bu sevgi ve birlik, Türk yurdunu, dünyanın en zengin yurdu, Türk budununu, dünyanın en mutlu ve kutlu budunu yapacaktır...

Arkadaşlar,

Bugün on bir yaşına giren oğuz ve okan Cümhuriyetimizin küre ile, tarih ile beraber varolmasını, yaşamasını, küre ve tarih ihtiyarladıkça genç, dinç ve diri kalmasını içten gelen bir istekle dilerim.

Türk yurdunun çelikten siperi olan kahraman ve eşsiz Türk askeri ve onun şerefli kumandasını alan ünlü Türk zabitleri.. size selâm... derin sevgi ve saygılar...

Bu ulu günün kıvancını, sizin şimşek gibi çakan süngüleriniz yarattı.

Türk zabitinin çelik kumandası altında yürüyen ilerliyen tunç ordu, Türk ordusu. Kırılmıyan bir cesaret, durdurulamıyan bir akındır. Türk ordusu ve Türk zabiti budununun arıklık ve erdemini benliğinde toplıyan yurdun yılmaz nöbetçisi, kahraman bekçisidir.

Türk zabiti ve Türk askeri yurdun dört bucağına çelik kanatlarını geren şimşek bakışlı kartallardır.

Damarlarında bu kadar soysal, bu kadar mert ve bahadir bir kan kaynaşan bir orduyu bağrından çıkaran Türk budunu tutsak olamaz, boyunduruğa giremez.. Onun hakkı efendiliktir, istiklâldir. Cümhuriyet onun öz malıdır.

Türk budunu bütün dünyanın derin bir özençle gördüğü ve beğendiği bu kahraman ve tunç ordusile daima müstakil ve daima üstün kalacaktır.

İşgaller, istilâlar... Padişahların yanlış, fena ve yolsuz idarelerile birlikte devrilip gitti..

Artık geçmişin kara günleri arkada kalmış, biz onları çiğnemiş, geçmiş ve aşmış bulunuyoruz.

Şimdi gözlerimiz ilerde, ayaklarımız ve adımlarımız medeniyet ve ülkü yolunda... koşalım...

Mektepliler, Bilgi ordusunun genç ve dinç varlıkları, kurtuluşu, istiklâli, üstünlüğü ve cümhuriyeti koruyacak, köklendirecek ve temellendirecek olan yarının mes'ulleri sizsiniz..

Gençler, bu ulu günün, Cümhuriyetin her yönden yücelmesini büyük önderimiz size emanet etti.

Bu ağır, özençli ve öğünçlü yükümü aklından çıkarma, çalış, didin, boş durma. Çünkü çalışan yol alır, ilerler...

Gazinin Bakışları

Bir nur dalgası doldu gözlerimin içine,
Bir güneş alevile yandı bütün benliğim.
Gök bile dar gelirken ruhumun sevincine,
Yudum, yudum heyecan içirmişti şenliğim..

Hislerim kanatlandı vahyinden bu bakışın,
İlâhî bir cihana birden ulaşıverdim.
Eşsiz mucize gibi bu mukaddes akışın,
Yarattığı varlıkla arşı dolaşıverdim..

Derin coşkunlukların koşarken enginine,
Bi rüya görür gibi gözlerim «Ona» daldı.
Kanmamışken hayalin bu kadar renginine,
Ufkumdan çekilmekle beni hicrana saldı!..

H. NADİR

İstikbal.. kafaları aydınlık olan, medeniyet kolunda yer alan budunlarındır. Bugün karşımızda birer ülkü ve otku heykeli gibi duran savaş kahramanları, yurdu uğrunda kolunu, bacağını bütün vücudunu vererek yaralanan Gaziler sizi candan kutlarım, bu savaşlarda aranızdan ayrılan silâh arkadaşlarınızın, şehitlerin okan ruhları önünde derin bir saygı ile eğilirim..

Gazi ve Şehit anaları, babaları, ulu budunum.

Bu ulu günü bize gösteren ve bu sevinçli bayramı bize yaptıran senin fedakârlığın, senin feragatın, senin uluğundur.

Cümhuriyetin özdeği, kaynağı sensin.. Dünya durdukça sen yaşa ve Cümhuriyetimiz yaşasın.

Hitabedeki sözler

Özenç — Gıpta, Arık — Temiz, İrdemli — İradeli, İnançlı — İmanlı, Oğuz — Mukaddes, Öğünç — İftihar, utku — Zafer, Devrim — İnkilâp, Angı — Hatıra, Tutsak — Esir, Türe — Prensip, Onarıcı — Tamir ve termim edici, Diriklik — Ciyadet ve zindelik, Genlik — Genişlik, refah, Gönenç — Saadet, Erdem — Fazilet, Budun — Millet, Soysal — Medenî, Armağan — Hediye, Yücelten — Yükselten, Seçkin — Güzide, Amaç — Hedef, Okan — İlâhî, Yüksek Önder — Lider, Yalçın — Parlak, Kıvanç — Sevinç, Yüküm — Vazife, Özdek — Asıl, Madde.

29/10/934

Lâtif

İktisad konuşmaları:

Boğaz Balıkçılığı

Geliboludan Seddülbahre (Trakya kıyısı) Çardaktan Kumkaleye (Anadolu kıyısı) kadar 68 kilometre uzunluğunda bulunan Çanakkale Boğazı, değer taşıyan bir varlık kaynağıdır. Verim, yükletme ve geçit yönünden yüksek değeri olan Boğaz, baştan başa zenginlik yeridir. Dünya alım veriminde büyük bir yer tutan balıkçılık sanatı için burası, düşünülmeğe ve unutulmamağa değeri vardır.

Çanakkalede çıkan balıkların çeşit ve sayılarını gösteren aşağıdaki cetvel gözönünde tutulacak olursa bu yönden Türkiye iktisat yaşayışındaki rolünü açık gösterir. Gerek Anadolu, gerek Trakya koy ve kıyılarında kış ve yaz aylarında her çeşit balık çıkar. Bilhassa mayıs, haziran, temmuz aylarında en çok sardalya tutulur.

Geliboluda iki konserve makinesi ve bir çok ta tuzlama mağazaları vardır. Gelibolunun eskiden beri ün alan sardalyası, bugüne kadar kıvamını saklamaktadır. Sardalya, en çok İstanbul ve İzmire yollanmaktadır. Yaz aylarında bol çıkan balıklar arasında Kupa, Kılıç satımı çoktur.

Nârada, İstanbuldan gelme ve baş parası 15 bin lira tutarında olan bir dalyan ortaklığı vardır. Bundan başka Gelibolu ve Lâpseki yakınlarında küçük bir kaç dalyan vardır. Kışın küçük balık kayıkları, boğaz dışına, Eneze kadar, Anadolu kıyılarında Baba burnuna kadar giderler, buralarda lüfer, kefal tutarlar. Böylece her yandan tutulan balıklar, Çanakkaleye gelir, şehir ve kazalarda satıldıktan sonra geri kalanı İstanbul ve İzmire gönderilir.

İptidaî eldelerle toplanan bu çok değerli deniz veriminin % 30 u vilâyet içinde satılır, % 70 i de dışarıya gönderilmesi lâzım geliyor, lâzım geliyor diyorum; çünkü, bu yüzde yetmişinin hepsi vapur yoksuzluğundan ötürü yollanamıyarak denize dökülmektedir.

Geçen sene İstanbuldan İzmire doğru posta dört vapur varken, bu sene yalnız bir posta bırakılmıştır. Bu da boğaz balıkçılığının beline bir balta indirmiştir.

Son zamanlarda kılıç balıklarına konan yeni tarifelere göre artık navlun alınmasından kılıç balığı gönderilmesi durmuştur. Çanakkale boğazının balıklarının çeşit ve ağırlık sayımı cetveli aşağıya geçirilmiştir.

Hangi aylarda çıktığı	Balıkların çeşidi	Senede çıkarılan balıkların tartımı Kilo
Yaz ayları	Kılıç	12500
"	Barbunya	2000
"	Mercan	4000
"	Sinarit	4000
"	Sardalya	50000
"	İstavrit	10000
"	Gümüş	1500
"	İzmarit	30000
"	Kupa	[illegible]5000
"	Kolyoz	25000
"	Karagöz	5000
"	Sarpa	3000
Kış ayları	Kefal	50000
" "	Lüfer	70000
Yaz ve kış	Palamut	60000 çift
" "	Levrek	3500
" "	Melenor	1500
" "	Mirmiris	1500
" "	Şuna	4000
" "	İst-koz	500 Sayı
" "	Erkinos	2500

Erkinos, İtalyada ton balığı adını alır, beheri 200-300 kilo ağırlığında bulunur.

Bizim memleketimizde bu balığı bilmediklerinden ve sanayi yerlerine yollıyacak vasıta bulunmadığından dalyanlara girenler, tekrar denize atılır, başka memleketlerde bir kazanç verimi olan Erkinos balığı, bizde zavallı dalyanlar için büyük bir yük ve korku olur; çünkü dalyanları keser.

Türkiye Cumhuriyetinin iktisat ve sanayi ilerleme amaçlarından biri olan balıkçılığımızda pek yakın bir günde Avrupa kazanç yerlerinin yanında yüce bir yer tutacağına inancımız sağlamdır.

14 birinci teşrin 1934

Şeref Ünal

Çanakkale Deniz Savaşı

Çanakkale boğazı ne için zorlandı.

1914 senesi sonbaharında Fransa cephesi bir çıkmaza girmiş, katî neticenin istihsali imkânları başka cephelerde araştırmak lüzum ve mecburiyeti karşısında kalınmıştı. Bunun için de Rusyanın muhtaç olduğu mühimmat ve cephaneyi en yakın yoldan temin etmek ve Rus cephelerinde bu katî neticeyi elde etmek çareleri aranıldı. Bunun için de bu mühimmatın Rusyaya ithali ancak 2 yoldan mümkündü. Biri Arkanjel Baltık denizi yolile, diğeri de Çanakkale İstanbul boğazile Karadenizden Rusya sahillerine.

Arkanjel yolu uzun ve senenin dörtte üçünde buzla mesdut bulunuşundan bu yoldan emin bir tarzda mühimmatın irsal ve ithalesi mütaassir idi. Diğer yol en emin ve yakın bir yoldu.

İşte boğazın zorlanmasındaki ilk sebep budur.

Diğer bir sebep: Türk orduları bütün kudret ve kuvvetile Kafkas cephesinde taarruzlarına başlamış, Alman cephelerinde çok zayiata uğrıyan Rus ordusunu bu cephede çok müşkül bir vaziyete sokmuştu. Bunun için Türk ordusunun bu tazyikinden kurtulmak için onu başka cephelerde meşgul etmeği tasvip ve temenni etmekte idi.

Hatta bu maksatla müteaddit defalar İngiltere hariciye nezaretine de Rusyanın müracaati vaki olmuştu.

Boğazın zorlanması işi İngiltere hükûmetinin de menfaatini temin ediyordu. Çünkü bu esnalarda Türk ordusu Süveyş kanalına da bir sefer tertip etmiş ve tatbikine başlamıştı. Türk ordusunu bu teşebbüsünden vaz geçirmek için onu başka cephelerde meşgul etmeği arzu ediyordu. Bu 3 devletin müşterek menfaati boğazın zorlanması sureti katiyede bir emri vaki haline girmişti.

Boğazın bahren geçilerek İstanbulun Rusyanın da vadettiği 100 bin kişilik bir kuvvetle işgaline ve bu suretle Türk hükûmeti ordularını felce uğratıp ittifak manzumesinden ayırarak Rusya ordularını techiz ve teslih ederek az zamanda Alman ve Avusturya - Macaristan hükûmeti ordularını imha etmesi tasmim ve tahayyül etmişlerdi. Bu maksatla boğazı geçmeğe, bunun için de evvelemirde methal istihkâmatı sukut ettirip badehu iç istihkâmatın tahribine karar verildi.

Boğaz 21 teşrinievvelden itibaren zorlanmağa başlandı. 19 şubat 915 de methal istihkâmat (Ertuğrul, Seddülbahir, Kumkale ve Orhaniye) tabyaları tamamen tahrip edildi. Bu tabyelerin muhafızları kâmilen istihkâmatı tahliye ederek mürettebatı iç tabyelere verildi. Düşman 19 şubat 915 günü bu kalelerin tamamen iskat ve tahliye edilip edilmediğini anlamak için bir keşif müfrezesi çıkardı. Ayni günde sahil tarassut postalarımız tarafından indi. Bu teşebbüs ayni zamanda Anadolu istihkâmatına da yapıldı ise de ayni suretle tardedildi.

Düşman methal istihkâmatını tahrip ettikten sonra iç istihkâmatı tahrip için evvelemirde karanlık limana döküIEn torpillerin temizlenmesine geceli gündüzlü çalıştı. 17 mart 915 gününe kadar bu faaliyetine devam etti ve filhakika Kefezin bir kilometre cenubuna kadar olan kısımdaki torpilleri topladı. Ve işbu mıntakanın torpilden tamamen temizlendiği hakkındaki son raporunu Linanide bulunan amiral Derubege verdi.

O akşam Gövin Elizabet zırhlısında toplanıldı. 18 mart 915 sabahı büyük deniz taarruzunun icrasına karar verildi.

17-18 mart 915 akşamı amiral Derobek, 18 mart sabahı donanmanın büyük taarruz için boğaza hareketleri hakkındaki emir ve tamimlerini tebliğ etmişti.

18 mart sabahı, 8,15 saatte kumandan Forso Gövin Elizabete çekilmiş ve ayni zamanda boğaza hareket işareti de verilmişti. Donanma 3 bahrî fırkadan terekküp ediyordu.

Birinci fırka, İngilizlerin en muazzam zırhlı kruvazörlerinden dört gemiden ibaretti. (Gövin Elizabet, Ağamemnun, Lord Nelsin, Nenfileksbil) kumandanı amiral (Derobek) di.

İkinci fırka: Sekiz İngiliz ikinci sınıf zırhlı kruvazörlerden müteşekkil (Oşin, İrrezistibil, Albiyon, Ven Cens, Süvivftsür, Mayestik, Kanopas, Karnavalis) gemileri idi. Kumandanı miralay Hels idi.

Üçüncü fırka: Dört Fransız iki İngiliz gemisinden ibaret, (Şufren, Golva, Bove, Şarlmayn, Tırıyonf, Prens Jorj), kumandanı amiral Keprat idi.

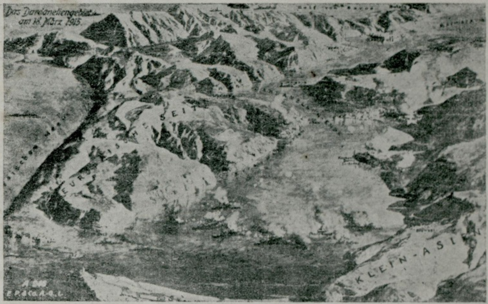
Saat 1,30 da donanma boğazın methaline gel-

mişti. Hücum donanmasına Ağamemnun zırhlısı rehberlik ediyordu.

Hafif bir lodos esmekte idi. 11,30 birinci fırka muayyen olan yerlerine gelmişler, ve ateşe başlamışlardı. (Mesafe 14.000 metre) Gövin Elizabet Çanakkaledeki Hamidiye istihkâmlarına, Ağamemnun Rumeli Mecidiyesine, Lord Nelsın Namazgâh istihkâmına, Enfileksibil de Hamidiye (Kilitbahir) istihkâmına ateş tevcih etmişlerdi. Boğaz dahilindeki bu iç istihkâmat mesafenin uzun-

Süvviftsür zırhlısı Erenköy ve Dardanos bataryalarına Majestik zırhlısı da Rumeli sahillerinde bulunan obüs bataryalarına ve Mesudiye bataryasına ateş ediyorlardı. Tam saat 15 de Vencens zırhlısından atılan mermilerden Kilitbahir köyü yanmağa başlamıştı.

Saat 16 da sabahtanberi ayni kudretle çalışan Çanakkale Hamidiye istihkâmının yaptığı bir saldo ateşile İrrezistibile 3 isabet vaki oldu. Ve bu geminin kıç omuzluğu aykırıladı ve sular doldu.

luğu hasebile gemilerin ilk ateşine cevap verememiş, menzilleri dahiline sokuldukları sırada bütün tabyalar ateşe başlamışlardı.

Düşman gemileri ateşlerine yarım saat devam etti. Tam saat on ikide Çimenlik istihkâmı gerisindeki cephaneliğimiz iştial etti. Bu tabyanın her iki topu da iş göremez bir hale geldi. Muhafızları top mevkiini terkettiler. Amiral Keprat bu ateşi kâfi görerek hücum zamanının geldiğini derhal 3 üncü Fransız fırkasının 9 bin metreye yaklaşmalarını emretti. Bu filodan Triyonf zırhlısı Anadolu sahil yakınlarında Erenköy sırtlarındaki obüs bataryalarile Dardanos bataryasına, prens Jorj da Rumeli sahiline yakın bir mahalde Soğanlıdere civarındaki obüs bataryalarına ve Mesudiye bataryasına ateş ediyordu.

İkinci İngiliz fırkası 9000 metre mesafeye yaklaşmış ve ateşe başlamıştı.

Vencens zırhlısı Rumeli sahillerinde hâlâ susmıyan Mecidiye istihkâmına İrrezistibil zırhlısı da Anadolu sahilinde bulunan Hamidiye istihkâmına

Geminin bu vaziyette duruşunu muvafık görmiyen amiral Derobek geminin derhal 1000 metre kadar geriye çekilmesini emretti. Gemi tornistanla çekilmeğe başladı. Bu esnada iskele tarafına bir torpile çarptı, bölmelere su soldu. Geminin bu müşkül vaziyetini gören Viber muharibi yardımına koştu. Fakat istihkâmın ateşleri o kadar şiddetli idi ki binbir müşkülâtla 532 nefer 28 zabitten ibaret mürettebatını aldı ve gumandan sefinesine götürüldü. Amiral Derobek daha evvel Oşin zırhlısı süvarisi Heys Sidlere gemisile giderek İrrezistibili yedeğine alarak çekmesini emreylemişti. Oşin bu hasarzede gemiye yaklaştığında öyle bir ateşimizle karşılaştı ki fazla sokulmak imkânını bulamadı. Amiral Derobek Viyer muhribine derhal Oşine giderek tehlikeli mıntakadan uzaklamasını İrrezistibili talihine bırakmasını emretti ve esasen vaziyeti yakından gören Heys Sidler İrrezistibili daha evvel talihine terketmişti. Oşin geriye çekilmekte iken bir torpile çarptı, açılan rahne o kadar büyük idi ki geminin baş bölmelerine su doldu. Geminin doğrultulması

için diğer bölmelerine de su dolduruldu. Makine dairesinde bulunan mürettebattan yalnız 3 kişi kurtulmuş, mütebaki efradı kâmilen telef olmuşlardı. Heyt Sidler felâketzede gemisini kurtarmak için yanlarından geçen Çet, Çilmir, Kolin muhriplerini çağırdı. Oşinin mürettebatı müşkülâtla bu gemiler tarafından kurtarıldı. Bu zırhlı müteakiben bir kaç isabet aldı. Bu gemi de kendi talihine terkedildi. Saat 18 de bu baş döndürücü mağlûbiyet karşısında Derobek donanmanın Bozcaadaya çekilme emrini verdi. Saat 19,30 a kadar Oşin süvarisi Heys Sidler gemisinin makûs akibetine mütehassirane baktıktan sonra ortalık kararmış olarak Bozcaadaya döndü. İngilizlerin bu azim mağlûbiyetlerini intaç eden birinci âmil boğaz müdafilerinin sarsılmıyan imanları, ikincisi eldeki vesaitin noksan da olsa içinde uygun şekilde tabiye edilmiş olmasıdır.

Anadolu sahilini takiben hücum icra etmeleri aradaki boşluğun birinci fırkanın ateşleri için serbest bırakmaları emredilmiş ve bu gemiler emredildiği şekilde boğaz içine doğru sokulmağa başlamışlardı. Şimdiye kadar fasılalı ateşlerine devam eden ve arasıra susan istihkâmatın bu hengâmede vaki ateşleri pek şedit olmuştu. Saat 12 den 2 ye kadar devam eden bu muharebe safhası cehennemden bir nümune olmağa sezadır. Saat 13,25 den sonra 25 dakika zarfında yalnız Ağamemnun zırhlısına 12 isabet vaki olmuş, isabetler gemi tarenlerini parçalamış, oldukça bir hasar müşahede edilmişti.

Ayni saat ve dakikalarda Nenfliksbil zırhlısına bidayeten 3 mermi isabet etti .Dümen yeğesini parçaladı. Müteakiben 3 isabet daha aldı Bu isabet te bordosundaki motörünü denize düşürerek parçalandı ve garkoldu. Diğer bir isabet daha aldı. Bu isabetle güverte aksamında yangın zuhur etti ve geriye çekilmeğe başladı. Bu esnada baş omuzluğundan bir torpile çarptı. Yan yattı, bin müşkülâtla Bozcaada şimaline geldi ve demirledi.

Saat 12 denberi muharebeye devam eden Fransız fırkası çok hasara düçar olmuştu. Golva bir çok isabetler almış, yana yatmıştı. Hatta bu gemiyi kurtarmak için amiral Keprat Dablin sefinesine bu geminin imdadına koşmasını emretmişti. Fakat bu muaveneti Golva reddetmiş, kendisi bir çok zahmetlerle Tavşan adaları civarında Drapano adası şimaline baş karaya oturmuştu.

Şufren zırhlısı da ayni şekilde fazla hasara uğramıştı. Buve zıhlısı güverte aksamına bir çok isabetler almış, geminin bu kısmında yangın zuhur etmişti. Bu vaziyeti gören amiral Derobek bu fırkanın çok hasara uğradığını anlamış, derhal bu fırkayı ikinci İngiliz fırkasının değiştirmesini emretmişti. Cepheden esvvelâ Şufren (kumandan gemisi) çekilmeğe başlamıştı. Buve de bu çekilmeyi himaye ediyordu. Şufren tam birinci İngiliz fırkasının bulunduğu hatta geldiğinde Buve de çekilmeğe başlamıştı. Anî bir infilâk siyah kırmızımsı bir dumanın Buvenin sancak kısmının altında yükseldi. Bunu anî bir iştial takip etmişti. Bu ilk infilâkın bir torpil mi, yoksa bir torpido kovanı mı olduğu anlaşılamamıştı. Bunu takip eden bir mermi isabeti Buvenin çok anî bir şekilde batmasını intaç etti. Buve bu esnada alabura olmuş, 2 dakikada karı deryaya inmişti. Bütün mürettebatı su üzerine dökülmüş, mürettebatın bilhassa Ağamemnun ve diğer sefail şitaban olmuşlardı.

Bu gemi mürettebatından ancak 20 nefer kurtarılabilmiş, 20 nefer de Bozcaadada evvelce filikaların muhafazası için bırakılmıştı ki ceman 40 nefer kurtulmuş, mütebakı 600 nefer boğulmuşlardı. (Saat 14 de).

Ey yurdum cennet mi nesin?
Gönülde rüya gibisin
Acunda sen bir tanesin
Yoktur, yoktur senin;
Bir eşin...

Bu diyar erlerin yeri
Çiğnenmez şanlı Türkeli
Ölürüz, dönmeyiz geri,
Haydi ey Türkeli;
İleri....

ULU GÜN

Kıvançlı bir gündeyiz,
Savaşlarda öndeyiz,
Öydelemek bilmeyiz,
İnançlıyız özbekiz.

***

Şimdi küçük yaştayız,
Fakat... çelik bir yayız,
Geriünce hepimiz,
Işık saçan bir ayız.

***

Önderimiz söyledi:
Bilgin ol, hem erdemli,
Bize bayıkla dedi,
Asığlı ol, irdemli.

***

Türk oğluyuz büyüğün,
Buyruğuna taparız,
Gazi baba ne derse,
Yüküm bilir yaparız.

Bize odur bu günü,
Bağışlıyan getiren,
Odur bize bu ünü,
Üneldiren, yetiren.
Bu günün sevgisini
Kanımıza sindirdik
Cumhuriyet sesini
Göğsümüzde dindirdik

***

Biz hepimiz ant içtik
Ülkümüz Cümhuriyet
Yolumuzu biz seçtik
Yaşasın Cümhuriyet

***

Yaşa Cümhur Başkanı,
Gazi MUSTAFA KEMAL;
Devrimlerin Taşkanı,
Gazi MUSTAFA KEMAL

29/10/933

(Ulu gün) deki sözler

Kıvançlı : Sevinçli
Öydelemek : Tereddüt etmek
İnançlı : İmanlı
Özbek : Cesur
Önder : Lider
Bilgin : Âlim, mütefennin
Erdemli : Faziletli
Bayıkla : Katiyetle
Asığlı : Faydalı
İrdemli : İradeli
Yüküm : Vazife
Üneldiren : Neşvünema buldurar
Yetiren : Yetiştiren, hazırlıyan
Başkan : Reis
Devrim : İnkilâp.

ALTIN

Tarih Tetkikleri: 2

Yazan: **Abdurrahman Şeref**

On dördüncü asırda Orta Asya ve Semerkant Medeniyeti

Hatta kendisi dahi (Hâkimiyeti yalnız elde kılıç olarak tahkim etmek mümkündür) sözünü tekrar ederdi. Timur ne kadar hâkimiyet düşkünü olursa olsun onun şefkatsiz, katı yürekli, sert, haşin tabiatlı olması hakkında yazılan eserleri mübalâğalı olduğuna şüphe yoktur.

İsfahan muharebesinde ordularının yağma edilmesinde fevkalâde kızmış olduğu bir zamanda bile şehrin ülema ve münevverlerin oturduğu mahallesine dokunmamağı meneden bir adamı, Herat ve Halep üleması ile dinî münakaşaya girişip kendine muhalif fikirde olanları bile hediye ve hilâtlerle talı eden, sarayında yakalanan ve kendine karşı düşmanlıkları meydana çıkan Şemseddini Fenarî ve meşhur şeyh Buharî gibi âlimleri bir çok ihsanla kendine çekmeye çalışan fethettiği memleketlerde esir alınan sanatkârları ganimetlerinin en kıymetlisinden sayan ve nihayet Bursa kütüphanesini develere ve katırlara yükletip Semerkanda taşıyan bir adamı vahşi, gaddar gibi lâkaplarla adlandırmak gaddarlık değil midir?

Timura her ne kadar Cengiz han gibi vahşilik isnat eder bir çok şeyler yazılmışsa da bu isnatlar iki katlı hatadır.

Timur her şeyden evvel bir cengâverdi. Savaş sırasında asrının malik olduğu silâhları kullanmaktan başka bir iş yapmamıştır. Onun bir çok defa - düşmanları tarafından vesika olarak kullanılan - tahribat ve sert hareketleri, kendine karşı yapılan cinayet ve irtikâplara karşılık adaletin tecellisidir. Evet; doğrudur, bu mücazat gayet şiddetli olmuş ise de her halde haklı olarak yapılmıştır. İsfihan ve Şirazda yaptığı şiddetler, kendi ordusuna hainane bir surette vaki olan tecavüzlere ve üç bin askerinin akıtılan kanlarına karşılık bir intikam ve kısastır.

Orta asırların sonlarına doğru bütün Asya, bir tek İmparatorun eli altına geçmişti. Çin sınırlarından Ege denizine, şimal denizinden Hint denizine kadar genişlik gösteren bu Türk İmparatorluğunun idare merkezi Semerkant şehri idi.

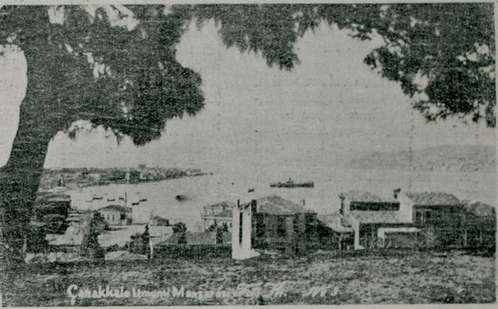
Orta zamanın belli başlı medeniyet merkezleri olan Anadolu, Bağdat ve şark medeniyetinin garba uzanmış bir kolu olan İşbilye mevkilerini Semerkanda terketmişti.

Büyük Türk İmparatoru Timurun ölümünden sonra din ve mezhep ayrılıkları, yüzünden millî birlik çözülmemiş olsa idi, medeniyet tarihi Renesansın ilk merkezi olarak Semerkandı kaydedeceğinde şüphe ve tereddüt göstermiyecekti.

Semerkand medeniyetine geçmeden evvel bu medeniyeti tek başına kurmağa çalışan İmparator Timurun şahsiyetini anlamak lâzımdır.

Timur, düşmanları ve Osmanlı vakanüvisleri tarafından (Ucubeihilkat, kerihülmanzar, tertutubetlika) gibi cümlelerle gayet çirkin çehreli tasvir edilmiştir. Bu da tabiîdir. Çünkü Timurun dostundan düşmanı çoktu. Fakat, gerek Timurnamelere ve gerek onun vatandaşlarının tesbit edilen hatıralarına bakılırsa hakikatte Timur orta boylu, geniş omuzlu, sağlam bünyeli, sempatik bir tipti. Bütün ömrünü savaş meydanlarına nihayetsiz, ağırlık ve çetinlikler içinde geçirmiştir. Her ne kadar bir ayağı sakatlanmış ise de vücudunun düzgün ve uygun vaziyetinden dolayı bu aksaklığı pek az göze çarpacak derecede idi. Sesinin güçlü ve gürültülü olması mübareze meydanlarında avaz ve narası uzaklardan işitilirdi. Yalnız ömrünün sonlarına

Çanakkalenin Umumî Manzarası

doğru gözleri o derecede zayıflamış idi ki huzura kabul olunan İspanya elçisini pek yakın karşısına getirdikten sonra ancak tanıyabildi.

Timur, Orta Asya ve ön Asyada çok katı yürekli davranmıştır. Fakat o zamanın olup biten işleri yönünden bakılacak olunursa Timurun böyle olması, yalnız yıkma ve yağma isteklerinden ileri gelmediği anlaşılmaktadır.

Onun dileği, Türk ulusunun kültür birliğini yenilemek ve özençli bir kılığa sokmaktı. Türk oruklarından çıkan bir çok cihangirler gibi Timur da kendi doğum yurdunu çok seviyor, ona sevda erdemiyle bağlı bulunuyordu..

Bunun için Türk islâm sayasa ve kültür topluluğunu Türkistanda, öz yurdunda kökleştirmek istemişti. Onun böyle özbek ve irdemli yolda çalışması yüzünden Türkistan için çok değerli neticeler vermiştir.

Gazne, Buhara saraylarında, ve Maveraünnehir oruklarının yurtlarında hiç bir zaman Semerkant sarayının zenginlik, ve yücelik görülmemişti. Timurun sarayı, ve şenlikleri için gerek müverrih (Şerafettin) ve gerek İspanya sefiri (Don Klavişo) çok özençli bilgiler yazmışlardır. Fakat, İspanya sefiri sıfatile Timurun sarayında her zaman hazır bulunan Klavişo, şenliklerin kabarık, parlaklığı, merasiminin debdebe ve ihtişamı, sarayın heybet ve azameti hakkında doğru olarak o kadar parlak ve göz kamaştıran levhalar çizmiştir ki: Bu tasvirler karşısında Şerafettinin hikâyeleri sönük ve renksiz kalır. Çünkü: Sefirin her zaman Timurun yanında seçkin bir yeri olduğundan orada pek çok şeyleri kendi gözüyle görmüş, ve aradasız her şeye katılmış ve öğrenmiştir. Elçi, Timurun önünde ne kadar itibarı olduğunu aşağıdaki sözlerinden anlarız.

Bir gün Tmur kabul resmi sırasında huzurda olan devlet erkânına karşı elçi hakkında «bakınız, işte benim oğlum. Cihanın kenarında yaşayan İspanya kralı ve frenk krallarının en büyüğü tarafından nezdime gönderilen elçi budur. Hakikaten bu frenk budunu büyük budundur. Bunun için ben, oğlum İspanya kralına kendimin tebrik ve selâmını göndermek istiyorum» demiştir.

(Sonu var)

Operatör Bir başı
Muhtar Kemal

Kanser - Cancer

Meri - Yemek borusu - nda husule gelen kanserde lokma yutulurken güçlük hissedilir. Bazan ağızdan kan gelir. Tedricen lokma değil, sulu mevat bile geçmez olur. Hastayı kaşeksi - Hizal - haline sokar.

Midede: Müzmin bir nezle tarzında ve tedricen mide nahiyesine münteşir ağrılarla başlar. Ve ağrılar yavaş yavaş tezayüt ederek gasyan başlar. Gasyan her yemeği müteakip devam eder. Gasyanda yenen yemek parçaları muhat ve koyu siyah renkte kan mevcuttur. Hasta soluk, sarı bir renk ahzeder Mide kanserinde hufrei tahtetterkovalarda bahusus solda (Wirchow) guddesi taraflarında ukedat şişer. Kasık ve göbeğin etrafındaki bezler de şişer. Prostat, rahim ve mebyiz nahiyelerine kadar da intişar ettiği vakidir.

Barsak kanserinde kanserin mevcudiyeti bazan urun sertliği el ile hissedilmek suretile öğrenilebilir. Mevaddı gaitada kan ve cerahat bulunabilir. Hastada umumî dermansızlık mevcuttur.

Meai müstakimde. Defi tabiî esnasında ağrılar ve yanmak hissolur. Ve kan ifrağ olunur. Bazan asabı vereki üzerine tazyik yaparak siyatik ağrıları tarzında ağrılar husule getirir.

Böbrek, mesanedeki vekayide şiddetli evca ile beraber kanlı idrar gelmesi hastayı kaşeksiye sevketmesi bilhassa mesanede müzmin iltihabat husule getirmesi ile anlaşılır.

Rahim kanserinde: Hastalık hemen ekseriyetle fethai rahmiyeden başlar ve dahile doğru seyreder. İntişarı cevfi batın içine olduğu gibi bazan koltuk altındaki ukedatı bile iltihaba düçar ettiği vakidir.

Hasta mütemadî kan kaybeder. Tanınmıyacak derecede kansız ve dermansız kalır. Bu esnada bütün cevfi batın bilhassa idrar borusu kâmilen kanser illetile örtülmüştür.

Meme kanserleri hemen % 95 kadınlarda ve çocuk doğuran kadınlarda görülür. Vekayiin 60 % çocuk doğuran ve müteehhil, % 30 u seyyibe ve 10 % evlenmemiş kadınlarda görülür. Bunun intişar sahası hasta olan memenin tarafındaki koltuk altındaki ukedattır. Meme kanserine müptelâ bir kadında teşhis hemen ekseriya gayet kolaydır. Yumuşak olan memede evvelâ bir mercimek kadar sertlik peyda olarak zamanla tedricen büyür. Ve memede sertlikle beraber gerginlik ve bazan iğne sokuluyormuş gibi ağrılar husulüne badi olur.

Hastalığın teşhis ve nahiyelere göre taksiminden sonra bu hastalığın cemiyeti beşeriye üzerinde yaptığı tahribatın başlıca esbabından da bahsetmek isterim. Bu da kanser vekayiinin vehamet arzetmesi müsabeyninin ölüm tehlikesile karşı karşıya bulunması elimizdeki tedavi usullerimizin basit ve müşkül olmasından inbias ettiği gibi bizatihi kanserin de bunda büyük dahli ve tesiri vardır.

Kanser nükseder. Yani teper. Tedavi bahsinde arzedeceğim veçhile yapılacak her hangi bir suretteki tedavimizde eğer hastalığı kâmilen kaldıramazsak orada kalan küçük bir parça yine icrayi habasete başlar. Hatta bu sefer daha ve pek seri olarak seyreder. Ve hastayı ölüm ile tehdit eder. İşte kanserin beşeriyet üzerindeki böyle acı cilveleri bizi bu hastalık üzerinde fazla meşgul etmeğe daha doğru bir tabir ile ateş bacayı sarmadan tedabiri imhaiyesine sevkediyor. Memedeki kanser vakayiinde üç dört defa ameliyat masasına yatırılmış be her seferinde artık bu sefer nüksetmez diye ümide düştüğümüz hastalarımızda tekrar nüküs vakayii görülmüştür.

Kanserin nüküsten gayri ikinci veya daha doğru bir tabir ile birinci bir beliyesi vardır ki (Metastas) dağılmak vücudun etrafına intişar etmesidir. Her hangi bir nahiyesinde kansere müptelâ bir şahsın hastalığın müddeti teşhisine kadar geçecek her günü, hatta diyebilirim her saati için zavallı hasta hastalığını vücudünün daha amik nukatına sevketmekte devam eder. Hastalık başlangıcından itibaren bulunduğu nahiyenin mücavirindeki bezlere intişar ve onu iltihaba düçar eder. İşte bu intişar ve bezlerin iltihaplanması keyfiyeti hastalığın eskimesile mepsuten mütenasip olmak üzere tezayüt eder. Ve o nahiyeye civar bezlerini iltihaba düçar ettikten sonra daha uzaklara kadar mahmulü habasetini sevkeder. İşte bir girdabı felâkete girmiş olur. Bu hususta yapılacak her hangi bir müdahale buzun üstüne yazı yazmak kabilinden erir ve gider. Nihayet az zaman zarfında da meş'um akibet husule gelir. Şimdiye kadar hastalık hakkında bir parça izahatta bulunabildim zannederim. Gelecek makalemde de bu hastalığa karşı fennin yapabileceği tedavi ve tedabiri arzederim.

Seyahat Görüşleri

Antalyadan - Çanakkaleye:

Ah! Anadoluyu gezmek... Ne kadar güzel; insanların vatan ve memleket aşkını büyütüyor, genişletiyor. Anadolunun her bir parçasının ayrı bir güzelliği, ayrı bir hususiyeti vardır. Buna şahit olabilmek için en ufak fırsatlardan istifade ederek, Anadoluyu geziniz. Her köşesini çok güzel bulacaksınız.

Benim deniz seyahatim Antalyadan başladı.

Antalyadan size biraz malûmat vereyim:

Antalya tabiî manzaraları ile Akdenizin şirin ve cazibeli bir şehridir. Yalçın kayalıkların gerisinde kurulmuş, Torosların eteklerine doğru uzanan geniş ve yeşil bir ovadır. Bu ovada sayılmıyacak kadar akan suların, kayalıklardan denize dökülürken hasıl ettiği derin hışıltılar insanda merak uyandırıyor. Bol güneş ziyası altında canlanan ağaçları ve renkli meyvaları süs gibi ovayı güzelleştiriyor. Yolları geniş, parkları çok olan Antalyanın eski Mısır Ehramlarını andıran hurma ağaçları yetiştirdiği hurma salkımlarını sallıyarak insanda derin bir bakış uyandırıyor.

Altın renkli portakal ve limonlarla bezenen yeşil ağaçları tasvir edemem. Geniş ve uzun yapraklarını havaya salıveren muz ağaçları aynı şekilde...

Bu sene idi ki Çanakkaleye gelmek için vapura bindim. Henüz akşam oluyordu. Denize dökülen binbir şelâle gözlerimi kamaştırıyor, sesleri kulakları dolduruyordu.

Biraz sonra vapurumuz canavar düdüğünü çalarak yeşil sular üzerinde sahil boyunca kaymağa başladı. Hiç ses yok. Yalnız bu sükûtu parçalıyan, şelâlelerin hazin hışıltıları duyuluyor.

Vapurdakilerin bazıları hazin hazin şarkı söylüyor, bazıları gözlerini bir noktaya iliştirmiş kollarını çenelerine destek pararak derin derin düşünüyorlardı.

Evet! Ayrılık, yolculuk insanın kafasında binbir türlü hayaller kuruyor, insanı düşündürüyor.

Vapurumuz Anadolumuzun Garp sahili boyunca durmaksızın ilerliyordu. Nihayet istikametini değiştirerek Fethiye körfezine girdi: Karşımızda şirin bir kasaba görüyoruz. Denizle bir seviyede, bir dağ eteğinde kurulmuş, bacalarından siyah dumanlar yükselen bir kasaba, yükseklerden berrak sular akıyor, dağın yamaçlarında sürülenen kuzular otluyor. Amma ne güzel yer. Türlü çiçekler yetiştirilmiş parklarında oturmağa hiç doyulmaz. Buradan başka gördüğüm Marmaris, Bodrum ve Kuş adası kasabalarını da çok beğendim. Hele Bodrum, sahil boyunca tesbih dizisi gibi kavis çizerek uzanan badanalı evler. Gözlerimi bir türlü sıralanan kasabalar, köyler kafamda silinmez tesirli izler bıraktı. Artık İzmire yaklaşıyorduk. Vapurumuz körfezin yeşil sularında sevinçle ilerliyordu. Şimdi karşımızda güzel, büyük bir şehir bulunuyor. Burası İzmir. Öyle bir İzmir ki düşmanları Akdenizin aç balıklarına yemlik veren İzmir. Başındaki ulu Gazisile Türk benliğini düşmanlara tanıtan İzmir.

İzmir zafer sahasnda olduğu kadar iktisad ve çalışma sahalarında da çok ileri olan bir şehrimizdir. Limanda bekliyen ecnebi gemilerini üzüm ve incirle doldurdukça ne kadar gurur duyuyoruz.

Muhteşem binalarını, açık fikirli gençler yetiştiren ilim yuvalarını, güzel parklarını gördükçe ne kadar seviniyoruz.

Akşam oluyordu. Hava karardı. Fakat İzmirin elektrikleri denizi, gökleri lâcivert şualara boğuyordu. Bu vaziyette İzmirden ayrıldık. Sabah olmuştu.

Cihan harbinde bütün dünyaya karşı göğsünü geren Türk şehitlerinin can verdiği Çanakkale boğazına girmiştik. Havanın çok soğuk olmasına rağmen herkes güverteye yığılmış, gözlerini sahillere dikerek birbirlerile konuşuyordu. Evet! Burası Çanakkaledir. Birdenbire vapurumuz acı acı bağırarak şehitlerimizi selâmladı. Bu hepimizi müteessir etmekle beraber göğüslerimizi kabarttı, bize gurur verdi. Evet! Bu topraklar bizimdir. Ebediyen bizim olacaktır. Yaşasın bu topraklar için göğsünü dünyalara karşı geren Türk askeri ve Ulu Gazimiz.

Cani Günay

Ailede Bedenî Terbiye

Çocuk hangi yaşından itibaren beden terbiyesi yapmalıdır?

Tabip ve terbiyecilerin yüzde doksan beşi baba ve ananın bir sürü sorguları karşısındadır. Çocuklarının ruhî ve sıhhî inkişaflarının verdiği mes'uliyet onları bu hususta sık sual sormağa sevketmiştir. Bunlara çocuğun bedenî inkişafına ait sorguları da ilâve edersek bu işin ihmal ve lâkaydi götürmez bir mesele teşkil ettiği anlaşılır. Her şeyden evvel çocuklarının hangi yaştan itibaren beden terbiyesi mümareselerine başlamaları daha doğrusu başlatılmaları kaygusu ana ve babayı cidden işgal eder. Bu hususa girişmezden evvel terbiye ile beden terbiyesi mefhumlarının biribirine karıştırılmamasına dikkat etmek bu iki mefhumu yekdiğerinden ayırmak lâzımdır. Beden terbiyesi çocuğun bünye ve adele inkişafının normal bir şekil almasını temin eder.

Her insan küçüğü için çok mühim olan bu iş, mümkün olduğu kadar erken, hatta doğuşta başlay p, ihtiyarlığın son merhalesine kadar devam etmelidir.

Daha geniş mikyasta düşünüp ve felsefi nazariyeler, metafizik bahislere temas etmeden denilebilir ki, çocuğun bedenî terbiyesi anasının karnından ve hatta daha evvelden ebeveyninkile başlar ve bu inkişaf babanın ve daha ziyade ananın sıhhatile pek sıkı alâkadardır.

Bunun iyi bir tarzda temini, her çifte güzel ve kuvvetli evlât sahibi olmak şartlarını göstermek insan cinsinin yükselmesi için icap eden usul ve kavaidi bulmak, tamim ve tasrih etmekle olur. Bundan sonra yapılacak iş, çocuğun doğumundan itibaren bedenî terbiyesine itinadır.

İdmanların muntazaman tedris ve talimi altı ve yedi yaşlarından yani üçüncü çocukluk devresinden itibaren (mektebe başlama yaşıdır) başlamak hususunda bütün mütehassıs doktor ve terbiyeciler ittifak etmiştir ki, gelecek yazıda bu yaştan itibaren bedenî inkişaf hıfzıssıhhası, bilgi ve prensipleri izaha çalışılacaktır.

Birinci çocukluk (doğuştan ilk diş çıkarma müddeti olan 30 aylık zaman) ve ikinci çocukluk devresinde (30 aylıktan ikinci diş çıkarma zamanına, yani altı yaşına kadar olan müddet) bebek ve sabilerin hiç bir suretle bir seri harekât yapmak mecburiyetinde kalamıyacağı ve böyle bir disipline icbarı, bu devredeki görünüşlerle hiç bir zaman kabil olamıyacağı bedihidir.

Binaenaleyh birinci ve ikinci devrelerde ana, baba ancak, tabiata şuurlu bir şekilde yardımla onun ihtiyaçlarını tatmine çocuğu, zorlamağa ve büyümesinin devamına engel olmamağa çok dikkat etmelidirler. Bu arada aşağıda yazılı hususlarda teminedilmelidir:

1 — Banyo ve yemekten evvel, kol ve bacaklarının serbest hareketini temin etmek.

2 — Adalât vücudun ağırlığına dayanabilecek hale gelinciye kadar, çocuğu katiyen ayakları üstünde durdurmamak.

3 — Sargı, salıncak ve hamağı, çocuğun adele teşekkülü üzerinde ekseriya fena tesir yaptığından katiyen sertçe bir karyolayı tercih etmemeli ve çocuk konuşupta verilen direktifi anlıyacak hale gelinciye kadar serbest hareket mümareselerine devam etmeli, bu meyanda aşağıda yazılı kısımlar da yapılmalıdır.

4 — Arka üstü yatarak annenin parmaklarına tutunup kalkmak.

5 — Anne tarafından ayağın kaldırılmasına hafifçe engel oldunduğu halde bacakları yerden kaldırmak.

6 — Ayak annenin elinde olduğu ve hafif mukavemet edildiği halde, dizi karnına kadar getirmek.

7 — Top arkasından uzunca bir yere emeklemek.

Çocukla meşgul oldukça ondaki hareketlerin değişmelerini görüp düzenlemek ve faydalı bir şekle koymak, ciğerlerinin temiz hava ile yıkanmasını ihmal etmemek dikkat edilmesi lâzım gelen noktadır. Yarınki nesli asrın yorucu ve yıpratıcı tekniği içinde bunalmadan yaşatabilmek, onu şimdiden şuurlu ve başarıcı beden ve spor faaliyetlerine alıştırmakla mümkündür.

Muallim: *EKREM*

Umum Neşriyat Müdürü : Çanakkale Halk Evi Reisi Halil İstanbul - Ülkü Matbaası

Sayısı 10 kuruştur.

İSTANBAL ÜLKÜ MATBAASI